

Tisková zpráva

Nový typ koronaviru – zájem, obavy a očekávání české veřejnosti – listopad/prosinec 2021

- ⊙ Více než dvě třetiny (69 %) českých občanů starších 15 let se na přelomu listopadu a prosince 2021 velmi či spíše zajímaly o vývoj situace okolo šíření nového typu koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19.
- ⊙ Aktuálně se čeští občané nejvíce obávají omezení zdravotní péče o pacienty s jiným onemocněním, než je COVID-19, a o zdraví svých blízkých, když tyto obavy vyslovily přibližně čtyři pětiny dotázaných.
- ⊙ Co se týče dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, zde byla česká veřejnost spíše pesimistická. Konkrétně zlepšení stávající situace očekávala více než čtvrtina občanů (28 %), necelá pětina (19 %) očekávala stagnaci současné situace a více než dvě pětiny (45 %) se obávaly zhoršení.
- ⊙ V aktuálním výzkumu mají čeští občané srovnatelná očekávání směrem k vývoji v naší zemi i v Evropské unii. Co se týče vývoje situace ve světě, tak zde je podíl dotázaných, kteří se obávají zhoršení, srovnatelný jako v případě České republiky a Evropské unie, ale podíl těch, kteří věří ve zlepšení, je o něco nižší.
- ⊙ Největší část českých občanů na úrovni nadpoloviční většiny (54 %) hodnotí to, co český stát dělá proti šíření koronaviru, jako přiměřené, více než čtvrtina (27 %) to pokládá za nedostatečné a 11 % to označuje za přehnané.

Zpracovala:
Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém výzkumu realizovaném v druhé polovině listopadu a v první polovině prosince 2021 opět zaměřilo na koronavirovou krizi. Konkrétně jsme sledovali zájem občanů o situaci kolem šíření koronaviru, míru obav v souvislosti s šířením koronaviru, očekávání dalšího vývoje této situace a postoje k opatřením proti šíření koronaviru.

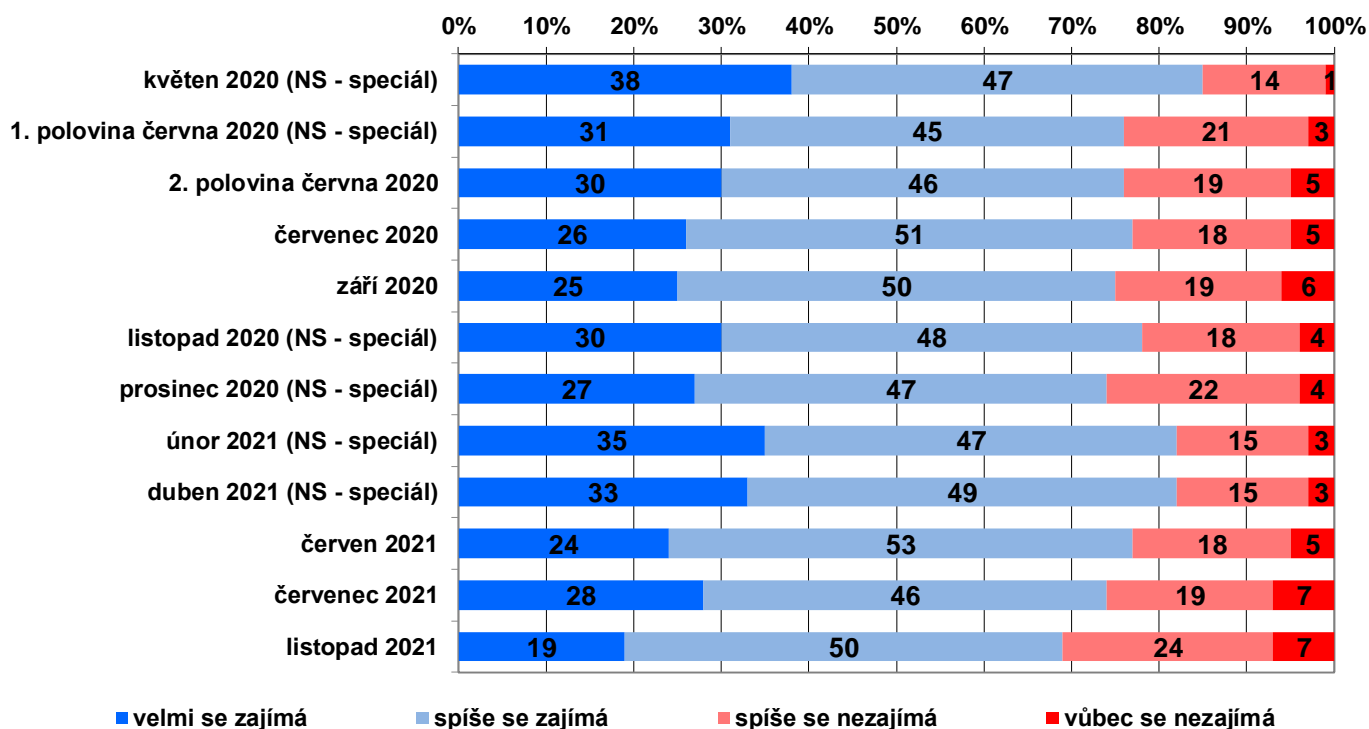
Všech respondentů jsme se nejprve zeptali, zda se zajímají, nebo nezajímají o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19.¹ Graf 1 zachycuje výsledky aktuálního výzkumu, srovnání s předchozími výzkumy CVVM a se šesti speciálními výzkumy, u kterých za znění otázek a design výzkumu zodpovídalo CVVM, ale data sbírala společnost Median prostřednictvím online panelu (CAWI) a telefonického dotazování (CATI).

Na přelomu listopadu a prosince 2021 se o vývoj situace v souvislosti s šířením koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19, více než pětina (19 %) českých občanů starších 15 let zajímala velmi a další polovina (50 %) spíše. Necelá třetina občanů (31 %) se o situaci nezajímá, když 24 % dotázaných se podle svých slov o vývoj této situace spíše nezajímá a necelá desetina (7 %) lidí se o vývoj situace vůbec nezajímá.

Celkový podíl občanů, kteří se zajímají o situaci ohledně šíření nového typu koronaviru, se od první poloviny června 2020 až do prosince 2020 výrazně neměnil a pohyboval se na úrovni kolem tří čtvrtin těch, kteří se zajímají. V únoru 2021 jsme ale zaznamenali zvýšený zájem, když celkový podíl těch, kteří se o situaci zajímají, vzrostl o 8 procentních bodů a byl tak srovnatelný se situací v květnu 2020, kdy byl zájem o situaci dosud nejvyšší (85 %). Dubnový výzkum tento zvýšený zájem potvrdil. V červnovém výzkumu jsme zaznamenali mírný pokles zájmu zpět na úroveň asi tři čtvrtin, což červencový výzkum potvrdil. V aktuálním výzkumu zájem poklesl na dosud nejnižší úroveň (69 %), což znamená oproti červenci 2021 pokles o 5 procentních bodů.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se, nebo se nezajímáte o vývoj situace okolo šíření koronaviru SARS-CoV-2, který způsobuje onemocnění COVID-19?“ Možnosti odpovědí NS – speciál květen a červen: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne / Možnosti odpovědí Naše společnost a NS – speciál listopad: velmi se zajímáte, spíše se zajímáte, spíše se nezajímáte, vůbec se nezajímáte.

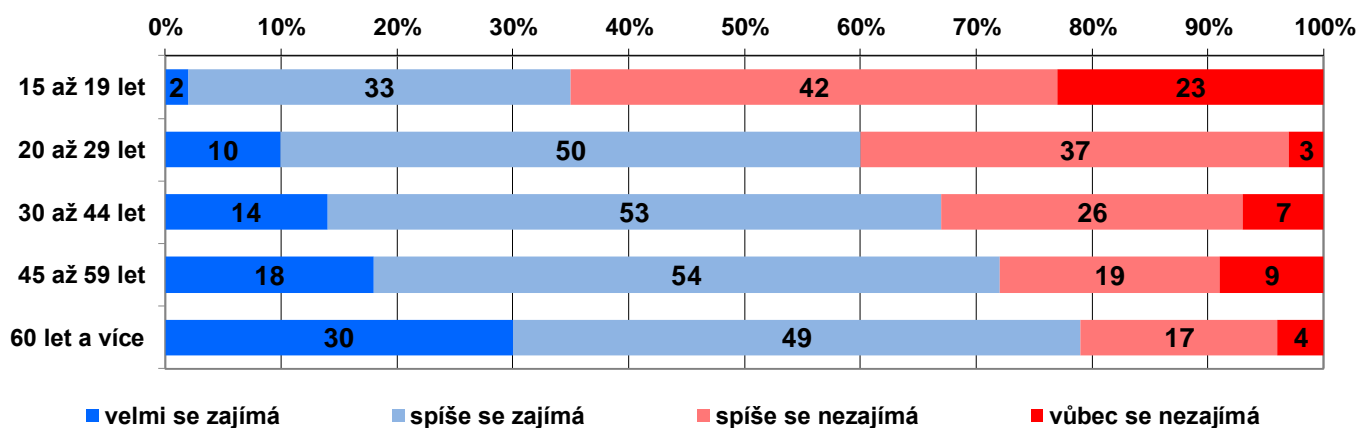
Graf 1: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19 (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Zájem o situaci okolo šíření koronaviru roste s věkem (viz graf 2), přičemž vůbec nejvyšší je mezi lidmi staršími 60 let (79 %), a rovněž s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání. Větší zájem dále projevovali respondenti hodnotící svůj zdravotní stav jako špatný, důchodci a lidé, kteří důvěřují prezidentovi i vládě.

Graf 2: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19 dle věku (v %)

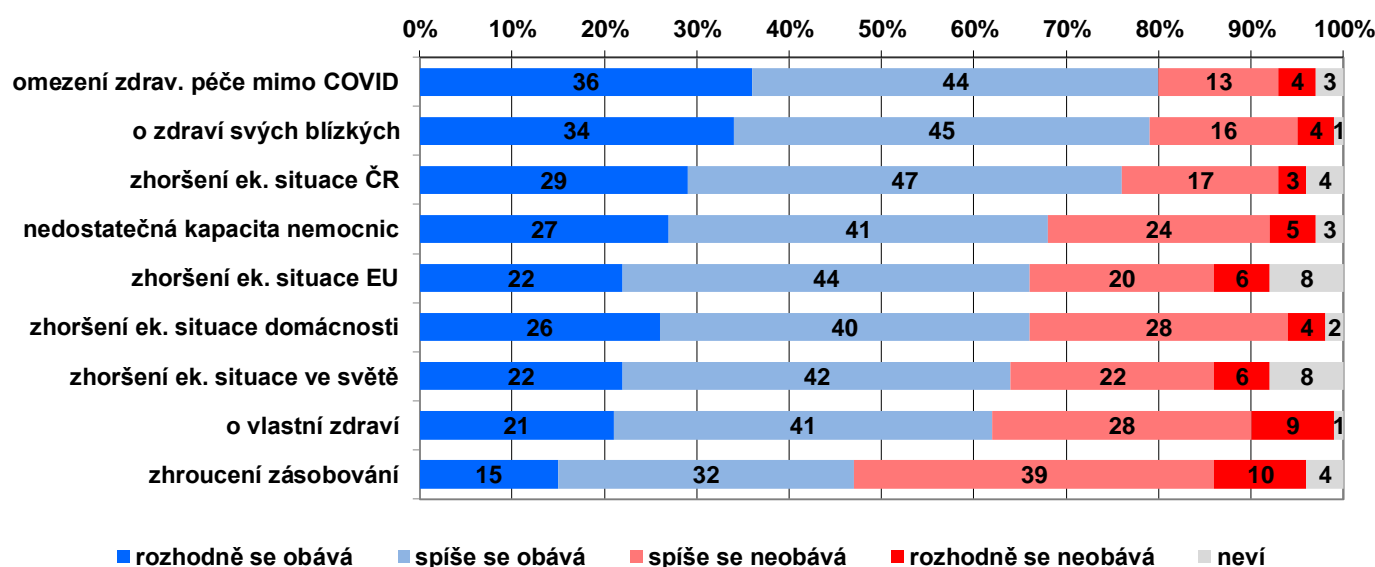

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 13. 11. - 27. 12. 2021, 874 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Ve výzkumu jsme se dále zaměřili na obavy veřejnosti z vývoje situace v oblasti zdraví, zdravotní péče a v oblasti ekonomiky. Výsledky jsou zobrazeny v grafu 3.

Aktuálně se čeští občané nejvíce obávají omezení zdravotní péče o pacienty s jiným onemocněním, než je COVID-19 (80 %), a o zdraví svých blízkých (79 %), když tyto obavy vyslovily přibližně čtyři pětiny dotázaných. Další více než tři čtvrtiny české veřejnosti se obávají zhoršení ekonomické situace České republiky (76 %). Přibližně dvě třetiny českých občanů se na přelomu listopadu a prosince 2021 obávaly nedostatečné kapacity nemocnic (68 %), zhoršení ekonomické situace Evropské unie (66 %), své vlastní domácnosti (66 %) a ekonomické situace ve světě (64 %). Více než tři pětiny (62 %) rovněž vyjádřily obavy o vlastní zdraví. Nejmenší míru obav jsme zaznamenali v souvislosti s možným zhroutilím zásobování (potravinami, léky apod.), i přesto se této situaci obávala téměř polovina veřejnosti (47 %) a srovnatelný podíl dotázaných se toho neobával (49 %).

Graf 3: Míra obav v souvislosti se šířením koronaviru v listopadu/prosinci 2021 (v %)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 13. 11. - 27. 12. 2021, 874 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V tabulce 1 vidíme srovnání otázky na míru obav s přecházejícími výzkumy, které probíhaly od května 2020. Nejméně srovnatelné je září 2020, kdy byly pokládány pouze otázky na obavy o vlastní zdraví a zdraví svých blízkých bez ostatních položek, méně položek bylo do výzkumu zařazeno i v dubnu 2021.

V aktuálním výzkumu vidíme nárůst většiny obav. Konkrétně nejvýrazněji vzrostly obavy z nedostatečné kapacity nemocnic (nárůst oproti červnu 2021 o 21 procentních bodů), z omezení zdravotní péče o pacienty s jiným onemocněním než je covid-19 (nárůst o 16 procentních bodů) a ze zhroutilím zásobování (nárůst o 12 procentních bodů). Více než v červnu 2021 se česká veřejnost obávala i zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti (nárůst o 9 procentních bodů), o vlastní zdraví (nárůst o 7 procentních bodů) a o zdraví svých blízkých (o 5 procentních bodů).

Co se týče dlouhodobého vývoje zdravotních obav, tak obavy o zdraví blízkých se po většinu sledovaného období pohybovaly na úrovni tří čtvrtin až čtyř pětín, nižší byly v září 2020 a červnu 2021, nejvyšší naopak v únoru a dubnu 2021, přičemž aktuální výsledek je s nimi srovnatelný. Obavy o vlastní zdraví se měnily výrazněji, přičemž nejnižší úroveň (47 %) dosáhly v květnu 2020, v aktuálním výzkumu byly naopak nejvyšší za celé sledované období (62 %).

Co se týče ekonomických obav, tak strach ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti je aktuálně nejvyšší za celé sledované období (66 %), nejméně tuto obavu pociťovali respondenti v únoru 2021 (47 %). Naopak obavy ze zhoršení ekonomické situace České republiky jsou v aktuálním výzkumu srovnatelné jako ve většině předchozích

² Znění otázky: „Jak moc, pokud vůbec, se v souvislosti s šířením koronaviru obáváte: a) o vlastní zdraví, b) o zdraví svých blízkých, c) zhoršení ekonomické situace Vaší domácnosti, d) zhoršení ekonomické situace České republiky, e) zhoršení ekonomické situace Evropské unie, f) zhoršení ekonomické situace ve světě, g) zhroutilím zásobování (potravinami, léky apod.), h) nedostatečné kapacity nemocnic, i) omezení zdravotní péče pro pacienty s jinými nemocemi než COVID-19.“
Možnosti odpovědí: rozhodně se obávám, spíše se obávám, spíše se neobávám, rozhodně se neobávám.

šetření s výjimkou prosince 2020 a února 2021, kdy byly o něco větší. Obavy ze zhoršení ekonomické situace Evropské unie a světa jsou po celou dobu v podstatě stabilní a pociťují je přibližně dvě třetiny veřejnosti.

Další sledované obavy se týkaly omezení péče o pacienty s jiným onemocněním, než je COVID-19, nedostatečné kapacity nemocnic a zhroucení zásobování. Obavy z omezení zdravotní péče byly nejsilnější v únoru 2021 (85 %), a nejnižší naopak v červnu 2021 (64 %). Aktuální míra těchto obav je srovnatelná jako v listopadu 2020 a dubnu 2021. Strach z nedostatečné kapacity nemocnic byl ovšem v aktuálním výzkumu dosud nejvyšší za celé sledované období, i když srovnatelný výsledek byl zjištěn rovněž v únoru 2021. Naopak nejméně se nedostatečné kapacity nemocnic obávali čeští občanů v květnu 2020. Obavy ze zhroucení zásobování jsou po celou dobu nejnižší ze všech sledovaných, v aktuálním výzkumu ale vzrostly na dosud nejvyšší úroveň za celé sledované období, nejmenší obavy pak v tomto směru pociťovala česká veřejnost v dubnu 2021.

Tabulka 1: Míra obav v souvislosti se šířením koronaviru (v %) – časové srovnání

	05/20	09/20	11/20	12/20	02/21	04/21	06/21	11/21
omezení zdrav. péče mimo COVID	-	-	78/20	72/26	85/14	80/18	64/32	80/17
o zdraví svých blízkých	76/23	74/25	77/22	76/23	81/19	81/19	74/25	79/20
zhoršení ek. situace ČR	79/18	-	79/18	80/17	83/14	-	73/24	76/20
nedostatečná kapacita nemocnic	30/68	-	56/42	47/51	67/30	57/41	47/50	68/29
zhoršení ek. situace EU	64/28	-	68/25	66/25	65/27	-	64/28	66/26
zhoršení ek. situace domácnosti	53/46	-	52/47	51/48	47/52	-	57/42	66/32
zhoršení ek. situace ve světě	68/25	-	69/25	65/27	66/26	-	64/27	64/28
o vlastní zdraví	47/53	57/42	49/50	48/51	53/46	52/47	55/45	62/37
zhroucení zásobování	25/74	-	31/67	29/69	28/70	21/77	35/61	47/49

Pozn.: Tabulka zobrazuje součet odpovědí „rozhodně se obávám“ a „spíše se obávám“/„spíše se neobávám“ a „rozhodně se neobávám“, řazení položek je sestupně podle položek s nejvyšším podílem obav v aktuálním výzkumu, položky, které nebyly v příslušné vlně výzkumu dotazovány jsou označeny „-“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Podrobnější pohled na sociodemografické charakteristiky ukazuje, že v případě obav o vlastní zdraví je důležitý vliv věku (korelační koeficient Spearmanovo ρ -0,33), když mezi nejmladšími ve věkové skupině 15 až 19 let se obává o vlastní zdraví v souvislosti s koronavirem jen necelá třetina (30 %) dotázaných, ve věkové skupině 20 až 29 let více než dvě pětiny (44 %), ve věku 30 až 44 let více než polovina (54 %), ve věkové skupině 45 až 59 let více než tři pětiny (61 %) a ve věkové skupině starších 60 let se obávají čtyři pětiny (80 %). Významnou roli pak sehrává také zdravotní stav (korelační koeficient Spearmanovo ρ -0,35), kdy logicky s jeho zhoršováním rostou i obavy. Horší zdravotní stav a vyšší věk se pak promítají rovněž do zvýšených obav o zdraví svých blízkých.

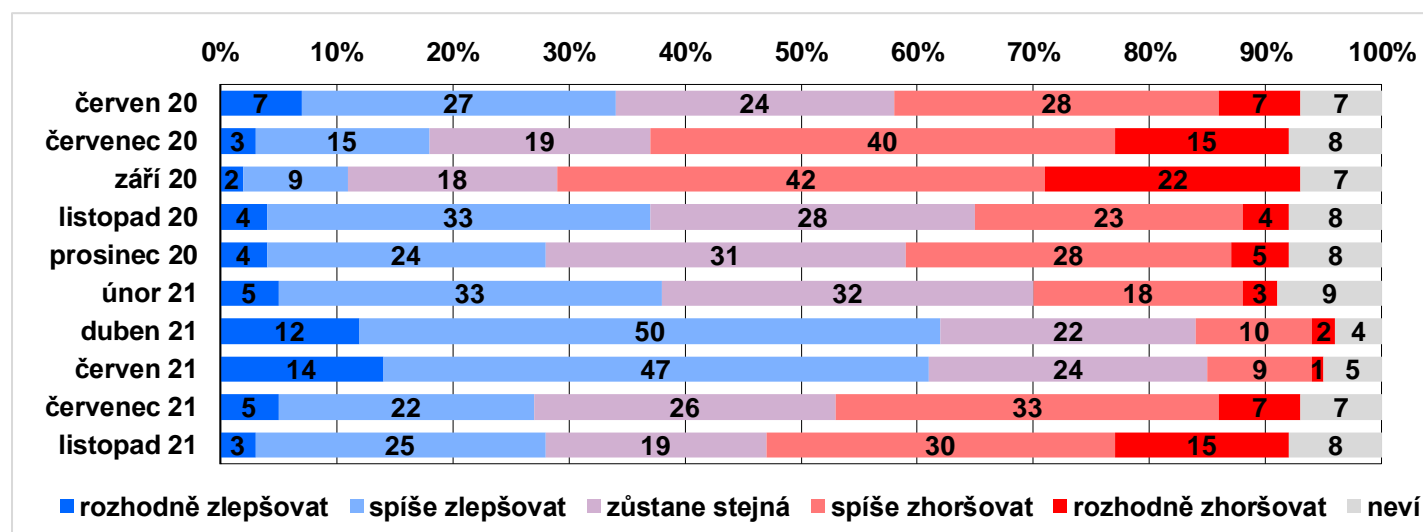
O ekonomickou situaci vlastní domácnosti se o něco častěji obávají pracovníci v dělnických profesích, menší obavy pociťují studenti. Obavy ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti rostou se zhoršujícím se hodnocením vlastní životní úrovně i se zhoršujícím se hodnocením ekonomické situace ČR, výrazně větší obavy tak vyjadřují lidé, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti i současnou ekonomickou situaci České republiky jako špatnou. Podobně obavy ze zhoršení ekonomické situace ČR a EU a ve světě častěji pociťují lidé, kteří hodnotí životní úroveň vlastní domácnosti jako špatnou a kteří jsou rovněž kritičtí k současné ekonomické situaci České republiky. Všechny obavy ze zhoršování ekonomické situace jsou vzájemně provázány, tedy když se respondenti obávají zhoršení situace v jedné oblasti, tak se také častěji obávají zhoršení i v těch dalších.

V případě obav z omezení zdravotní péče pro pacienty s jinými nemocemi než COVID-19 se taktéž ukazují významné rozdíly podle zdravotního stavu a věku, když s růstem věku a zhoršováním zdravotního stavu rostou i tyto obavy. Totéž platí také v případě obav z nedostatečné kapacity nemocnic a zhroucení zásobování.

Všech respondentů jsme se ve výzkumu dále zeptali, jak se situace v souvislosti se šířením nového typu koronaviru bude podle jejich názoru vyvíjet v dalších měsících, a to na úrovni České republiky, Evropy a celosvětově.³ Výsledky zachycují grafy 4a, 4b a 4c.

Co se týče dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, zde byla na přelomu listopadu a prosince 2021 česká veřejnost spíše pesimistická. Konkrétně zlepšení stávající situace očekávala více než čtvrtina občanů (28 %, v tom se podle 3 % situace „rozhodně zlepší“ a podle 25 % se „spíše zlepší“), další necelá pětina (19 %) očekávala stagnaci současné situace a necelá polovina (45 %) se obávala zhoršení (v tom se podle 15 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 30 % se „spíše zhorší“). 8 % lidí nedokázalo další vývoj posoudit a zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 4a: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících v České republice (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

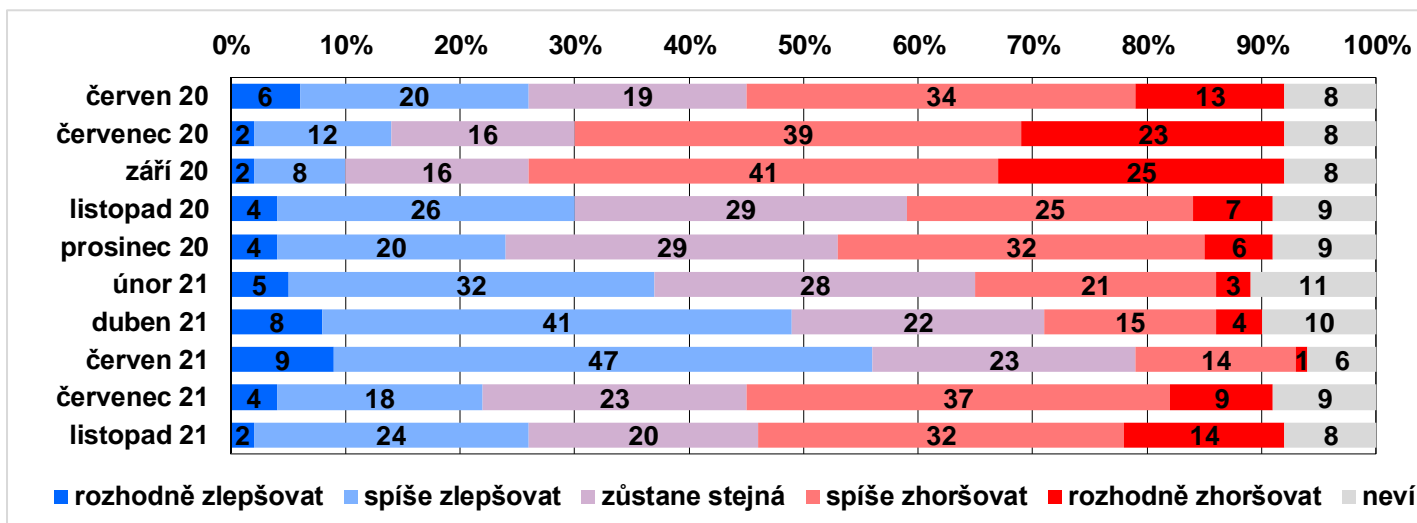
Očekávání veřejnosti směrem k dalšímu vývoji situace ohledně šíření koronaviru v České republice byla dosud nejpesimističtější v září 2020, naopak v šetřeních z dubna a června roku 2021 panoval dosud největší optimismus. V aktuálním výzkumu jsou občané mírně pesimističtější než v předchozím šetření z července 2021, když zlepšení očekává srovnatelný podíl respondentů, a podíl těch, kteří očekávají zhoršení, vzrostl o 5 procentních bodů.

Také k dalšímu vývoji situace v Evropě se čeští občané na přelomu listopadu a prosince 2021 vyjadřovali spíše pesimisticky, přičemž tato očekávání jsou v podstatě stejná jako v případě České republiky. Konkrétně zhoršení situace ohledně šíření koronaviru v Evropě očekávala téměř polovina dotázaných (46 %, v tom se podle 14 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 32 % se „spíše zhorší“), pětina (20 %) očekávala, že se situace výrazně nezmění, a více než čtvrtina občanů se domnívala, že dojde ke zlepšení (26 %, v tom se podle 2 % situace „rozhodně zlepší“ a podle 24 % se „spíše zlepší“).

Z časového srovnání s předchozími výzkumy vyplývá, že pesimismus a skepse ve vztahu k dalšímu vývoji situace ohledně šíření koronaviru v Evropě byly dosud největší v září 2020, naopak výzkumy z dubna a června 2021 se jeví jako zdaleka nejoptimističtější. Aktuální výzkum znamená v porovnání s posledním šetřením realizovaným v červenci 2021 mírný nárůst optimismu, když zlepšení očekává o 4 procentní body více respondentů a podíl těch, kteří se naopak obávají zhoršení, je statisticky srovnatelný.

³ Znění otázky: „Myslíte si, že se situace ohledně šíření koronaviru bude v příštích měsících zhoršovat, nebo zlepšovat? a) V České republice, b) v Evropě, c) ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně zlepšovat, spíše zlepšovat, zůstane stejná, spíše zhoršovat, rozhodně zhoršovat.

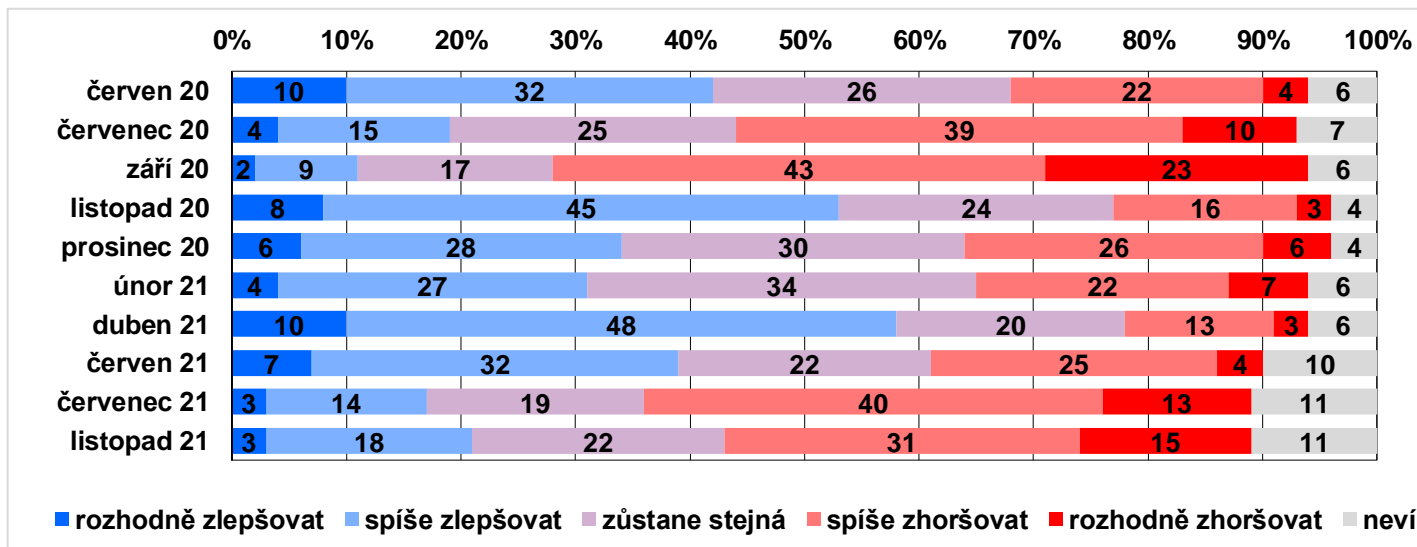
Graf 4b: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících v Evropě (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Očekávání dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě jsou rovněž poměrně pesimistická. Konkrétně zlepšení aktuální situace ve světě očekává více než pětina dotázaných (21 %, v tom se podle 3 % situace „rozhodně zlepší“ a podle 18 % se „spíše zlepší“), další více než pětina (22 %) si myslí, že situace zůstane přibližně stejná, a necelá polovina se obává dalšího zhoršování (46 %, v tom se podle 15 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 31 % se „spíše zhorší“). Zbývající více než desetina (11 %) dotázaných v této otázce neví.

Graf 4c: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících ve světě (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Ve svých očekáváních dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě byli na přelomu listopadu a prosince 2021 čeští občané poměrně skeptičtí, i když v porovnání s červencem 2021 optimismus mírně vzrostl, když zlepšení situace očekávalo o 4 procentní body více respondentů a naopak podíl těch, kteří se obávali zhoršení, o 7 procentních bodů poklesl. Z dlouhodobého srovnání pak vyplývá, že nejhorší výhled nabízel výzkum ze září 2020, největší optimismus ohledně dalšího vývoje situace kolem šíření koronaviru ve světě ukázal výzkum z dubna 2021.

Ze vzájemného srovnání očekávání dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, v Evropě a ve světě a vývoje těchto očekávání v čase vyplývá, že v aktuálním výzkumu mají čeští občané srovnatelná očekávání

směrem k vývoji v naší zemi i v Evropské unii. Co se týče vývoje situace ve světě, tak zde je podíl dotázaných, kteří se obávají zhoršení, srovnatelný jako v případě České republiky a Evropské unie, ale podíl těch, kteří věří ve zlepšení, je o něco nižší (o 7 procentních bodů v případě ČR a o 5 v případě Evropské unie).

V rámci šetření byla dále respondentům položena otázka na hodnocení přiměřenosti aktuálních protiepidemických opatření. Jak ukazují výsledky v grafu 5, největší část českých občanů na úrovni více než poloviny (54 %) hodnotí to, co český stát dělá proti šíření koronaviru, jako přiměřené, více než desetina (11 %) to pokládá za přehnané a více než čtvrtina (27 %) to označuje za nedostatečné. Zbýlých 8 % odpovědělo, že neví.

V porovnání s výzkumem, který CVVM realizovalo v červenci 2021 (viz tabulku 1), velmi mírně (o 4 procentní body) klesl podíl lidí, kteří současná opatření hodnotí jako přehnaná a výrazně pak podíl těch, podle kterých jsou aktuální opatření adekvátní (pokles o 12 procentních bodů), a naopak výrazně vzrostl podíl občanů, kteří se obávají, že vláda v současnosti dělá proti šíření koronaviru příliš málo (nárůst o 15 procentních bodů). Z delšího časového srovnání vyplývá, že stávající hodnocení se nachází někde uprostřed mezi situací z února a dubna 2021, kdy byli čeští občané k platným opatřením dosud nejkritičtější ve smyslu jejich nedostatečnosti, a situací z období července až prosince 2020 a června a července 2021.

Graf 5: Opatření proti šíření koronaviru (%)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 13. 11. - 27. 12. 2021, 874 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Opatření proti šíření koronaviru – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21	VII/21	XI/21
Příliš mnoho	18	19	16	14	12	19	15	13	11	15	11
Přiměřeně	70	71	73	66	60	61	44	43	63	66	54
Příliš málo	8	7	8	17	23	13	34	37	20	12	27
Neví	4	3	3	3	5	7	7	7	6	7	8

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20, VI/21, VII/21 a XI/21 jsou kontinuální CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

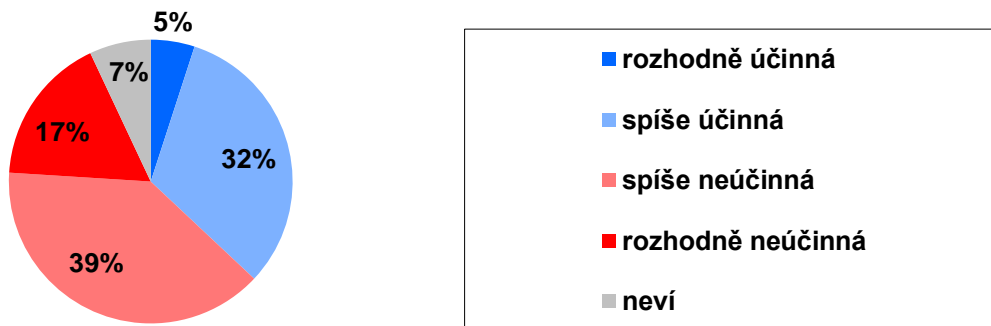
Podrobnější analýza ukázala, že lidé, kteří se o situaci kolem šíření koronaviru velmi zajímají, častěji hodnotí stávající opatření jako přiměřená, a naopak ti, kteří se nezajímají, je častěji označili za přehnaná. Lidé, podle kterých stát dělá proti šíření koronaviru příliš mnoho, rovněž častěji uváděli, že nejsou naočkovaní a očkovat se ani nechťejí.

Ve výzkumu nás kromě názoru občanů na přiměřenost přijatých opatření proti šíření koronaviru zajímalo také to, zda je veřejnost považuje za účinná. Jak je patrné z výsledků zachycených v grafu 6, téměř dvě pětiny (37 %) dotázaných

⁴ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát v současnosti dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

pokládají opatření proti šíření koronaviru za účinná, v tom 5 % je vnímá jako „rozhodně účinná“ a 32 % jako „spíše účinná“. Naopak za neúčinná tato opatření pokládá nadpoloviční většina veřejnosti (56 %), z toho 39 % „spíše“ a 17 % „rozhodně“. 7 % dotázaných se nedokázalo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 6: Účinnost opatření proti koronaviru (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 13. 11. - 27. 12. 2021, 874 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 3: Účinnost opatření proti koronaviru – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21	XI/21
Rozhodně účinná	31	30	21	13	9	10	4	5	13	5
Spíše účinná	55	56	57	48	39	47	28	35	51	32
Spíše neúčinná	8	9	15	25	35	29	43	40	21	39
Rozhodně neúčinná	2	2	3	7	9	8	20	17	8	17
Neví	4	3	4	7	8	6	5	3	7	7

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20, VI/21 a XI/21 jsou kontinuální CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Údaje v tabulce 3, která obsahuje výsledky předchozích šetření, přitom ukazují, že názory na účinnost opatření státu proti šíření koronaviru procházejí od jara loňského roku poměrně dramatickým vývojem. V květnu a začátkem června 2020 byla o účinnosti opatření státu proti šíření koronaviru přesvědčená více než čtyřpětinová většina (v obou speciálních šetřeních z té doby daný podíl činil shodně 86 %), zatímco opak si myslel jen asi jeden z deseti dotázaných. Během letních měsíců ovšem tato výrazná převaha přesvědčení o účinnosti opatření postupně erodovala a v září, kdy byl již zřejmý nástup druhé vlny epidemie COVID-19, poklesla mírně pod hranici jedné poloviny (48 %) a podíl opačného mínění se k ní přiblížil na pouhé čtyři procentní body. Výzkum z přelomu listopadu a prosince 2020 pak vykázal zvýšení podílu těch, kdo si myslí, že opatření státu proti šíření koronaviru jsou účinná, o devět procentních bodů při sedmibodovém poklesu podílu opačného mínění, čímž se názorové rozložení přiblížilo, i když ne plně statisticky vyrovnalo tomu, které zaznamenal výzkum z července 2020, kdy o účinnosti opatření bylo přesvědčeno 61 % a opak si myslelo 32 % českých občanů. Výzkum z února 2021 následně zaznamenal prudký pokles podílu těch, kdo opatření státu proti šíření koronaviru hodnotí jako účinná, a to o 25 procentních bodů, což se promítlo do nárůstu podílu opačného mínění o 26 procentních bodů. Přesvědčení veřejnosti o účinnosti opatření proti šíření koronaviru bylo tak v únoru 2021 vůbec poprvé slabší než názor, že opatření účinná nejsou. V dubnovém šetření se naopak situace poněkud zlepšila, když podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru hodnotí jako účinná, o 8 procentních bodů (z 32 % na 40 %) vzrostl a opačný názor zaznamenal šestibodový pokles (z 63 % na 57 %). Navzdory tomuto zlepšení ovšem názor o neúčinnosti opatření nadále převládal. Výzkum z července 2021 pak

⁵ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

znamená určitý zvrat, když podíl lidí přesvědčených o účinnosti opatření významně vzrostl (o 24 procentních bodů) a významně tak převážil nad opačným míněním, že opatření účinná nejsou (pokles o 28 procentních bodů). V aktuálním výzkumu naopak došlo k výraznému poklesu podílu lidí přesvědčených o účinnosti opatření (o 27 procentních bodů) doprovázenému nárůstem podílu těch, podle kterých opatření účinná nejsou (rovněž o 27 procentních bodů), čímž tento názor v populaci významně převážil. Aktuální výsledek je tak srovnatelný jako v dubnu 2021.

Z podrobnější analýzy vyplynula podle předpokladů silná provázanost dané otázky s hodnocením přiměřenosti opatření proti šíření koronaviru ze strany českého státu. Lidé, kteří je pokládají za „přiměřená“, je zároveň častěji hodnotí jako účinná. Naopak za neúčinná je vesměs pokládají ti, podle nichž český stát toho dělá proti šíření koronaviru příliš málo, nebo naopak příliš mnoho. O účinnosti opatření jsou také častěji přesvědčeni lidé, kteří se o situaci kolem šíření koronaviru zajímají. Přesvědčení o účinnosti opatření je silně provázáno s důvěrou vládě, když o jejich účinnosti jsou výrazně častěji přesvědčeni lidé, kteří vládě důvěřují.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v21-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>13. 11. – 27. 12. 2021</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>874</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>105</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oz220114</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.64, OZ.65, OZ.66, OZ.67, OZ.68</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>17. ledna 2022</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]
